

ΟΛΟΚΛΗΡΟ ΤΟ ΦΙΝΛΑΝΔΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

ΚΩΝ. ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΙΤΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ-ΕΡΕΥΝΗΤΗΣ
Email:Kadrian@freemail.gr

Η παρούσα έρευνα έχει σα σκοπό να εξετασθεί σε βάθος το Φινλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα και να γίνουν κάποιες συγκρίσεις με το Ελληνικό με στόχο να γίνουν γνωστά, κατά το δυνατόν, στοιχεία του Φινλανδικού το οποίο θεωρείται σαν το καλύτερο της Ευρώπης. Η έρευνα είναι εκτενής και στηρίζεται σε αδιάσειστα στοιχεία, τα οποία αντλήθηκαν από βιβλιογραφία, από σχετικές ιστοσελίδες, και από συνεντεύξεις Φινλανδών, αρμοδίων σε θέματα παιδείας.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Η Φινλανδία έχει πληθυσμό 5.200.000 κατοίκους από τους οποίους το 65% ζει σε πόλεις και οικοδομικά ανεπτυγμένες περιοχές.

Οι επίσημες γλώσσες είναι 2, τα Φινλανδικά και τα Σουηδικά. Τα Φινλανδικά είναι η μητρική γλώσσα για το 94% του πληθυσμού.

Οι επίσημες θρησκείες είναι η Λουθηρανική (87%) και η ορθόδοξη (1%) Το 10%, περίπου του πληθυσμού δεν ανήκει σε καμιά θρησκεία.

Το πολίτευμα είναι προεδρευόμενη Δημοκρατία. Η τοπική αυτοδιοίκηση περιλαμβάνει 12 περιφέρειες και 440 δήμους.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Η εκπαίδευση, σε όλες τις βαθμίδες της παρέχεται δωρεάν. Τα προγράμματα για την παιδεία έχουν σα βασικό στόχο να ανεβάσουν το επίπεδο της εκπαίδευσης και να παρέχουν σε όλους τους πολίτες ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση ανεξαρτήτως τόπου διαμονής, οικονομικής κατάστασης, μητρικής γλώσσας, ή φύλου.

Ο στόχος των προγραμμάτων για την παιδεία σήμερα δεν είναι πλέον οι υποδομές, που έχουν φθάσει σε ικανοποιητικό επίπεδο (υπάρχουν αρκετές αίθουσες διδασκαλίας που καλύπτουν όλες τις εκπαιδευτικές ανάγκες), αλλά η συνεχής βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης.

Οι εργώδεις προσπάθειες για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος άρχισαν από τη δεκαετία του 1970 και συνεχίζονται αδιάλειπτα.

Το 1993 το Συμβούλιο της Επικρατείας αποφάσισε, επί της αρχής, την ενδυνάμωση του ρόλου της εκπαίδευσης και της επιστημονικής έρευνας στο πλαίσιο της εθνικής αναπτυξιακής πολιτικής.

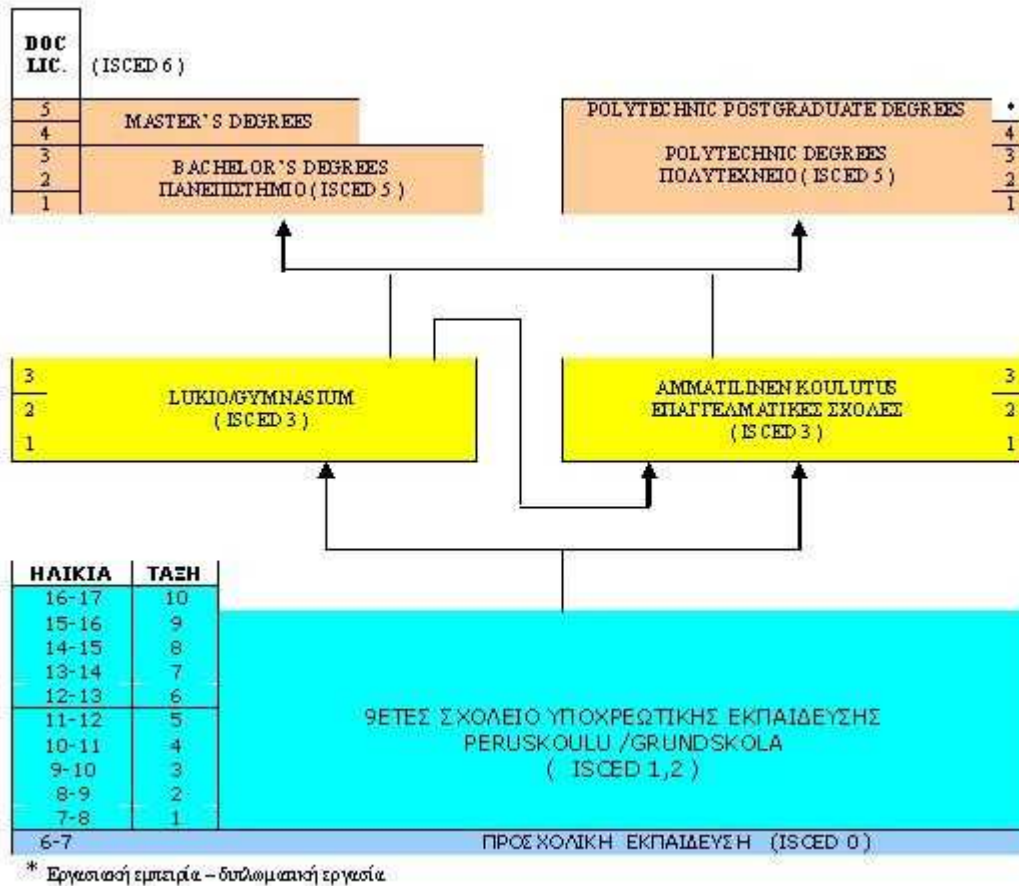
Οι βασικοί στόχοι της πολιτικής για την παιδεία και την επιστήμη, που καθορίστηκαν και ισχύουν μέχρι σήμερα, είναι οι εξής:

- **Να διατηρηθεί υψηλό και ευρύ επίπεδο εκπαίδευσης**
- **Να προωθηθεί η πνευματική ανάπτυξη του έθνους**
- **Να βελτιωθεί η ποιότητα της εκπαίδευσης και της έρευνας**
- **Να ενθαρρυνθούν η πρωτοβουλία και οι επιχειρήσεις**
- **Να επεκταθεί η βιομηχανική βάση**
- **Να εναρμονισθούν εκπαίδευση και εργασία**
- **Να αναπτυχθούν οι επαγγελματικές ικανότητες**
- **Να μειωθεί η ανεργία.**

(Πηγή: Eurydice Δομές των συστημάτων εκπαίδευσης και εισαγωγικής κατάρτισης στην Ε.Ε. σελ.372)

Από τον Απρίλιο του 2003 άρχισε να λειτουργεί, σε συνεργασία με το υπουργείο παιδείας, Συμβούλιο Αξιολόγησης και Επιμόρφωσης, το οποίο είναι υπεύθυνο για το σχεδιασμό, τον συντονισμό, το managing, την ανάπτυξη και αξιολόγηση της βασικής και ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΦΙΛΑΝΔΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Αυτή είναι η δομή του περίφημου εκπαιδευτικού συστήματος το οποίο προσπαθούν να αντιγράψουν συνολικά ή μερικά αρκετά Ευρωπαϊκά κράτη μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα. Με τους γνωστούς δείκτες της PISA για την εκπαίδευση, η Φινλανδία κατατάσσεται, στους διαγωνισμούς 2003 και 2006 στην πρώτη θέση στην Ευρώπη και στις πρώτες θέσεις παγκόσμια.

Η υποχρεωτική 9ετής εκπαίδευση είναι ενιαία και περιλαμβάνει το κατώτερο στάδιο (ISCED 1) και το ανώτερο (ISCED 2).

Υπάρχει η 10^η προαιρετική τάξη που την ακολουθούν συνήθως όσοι δεν συνεχίζουν σπουδές.

Η ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 3) περιλαμβάνει το λύκειο και τις τεχνικές σχολές με 3ετή διάρκεια σπουδών και για τα δύο σχολεία.

Η Ανώτατη εκπαίδευση περιλαμβάνει 2 παράλληλους τομείς, τα πανεπιστήμια και τα πολυτεχνεία.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ

Το εκπαιδευτικό σύστημα της Φινλανδίας είναι από τα πλέον αποκεντρωμένα της Ευρώπης σε αντίθεση με το Ελληνικό που είναι το πλέον συγκεντρωτικό.

Για να αντιληφθούμε καλύτερα το βαθμό αποκέντρωσης καθώς και άλλα χαρακτηριστικά που υπάρχουν στο Φινλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα θα μελετήσουμε τον παρακάτω πίνακα.

	ΕΠΙΠΕΔΟ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ				ΣΥΜΜ. ΚΟΙΝΩΝ.ΕΤΑΙΡΩΝ			
	ΚΕΝΤΡΙΚΟ	ΠΕΡΙΦΕΡ	ΤΟΠΙΚΟ	ΣΧΟΛΕΙΟ	ΕΡΓΟΔΟΤ	ΣΥΝΔΙΚ	ΕΤΑΙΡΙΕΣ	
	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ							
EL	■	■						
FIN	■	■	■	■	■	■	■	
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΔΩΝ ΑΝΑ ΕΒΔΟΜΑΔΑ							
EL	■	■						
FIN	■	■	■	■	■	■	■	
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΑΝΑ ΤΑΞΗ							
EL	■	■						
FIN			■	■	■	■		
	ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ							
EL	■	■						
FIN	■	■	■	■	■	■	■	■
	ΩΡΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ							
EL	■	■						
FIN				■	■			
	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ							
EL	■	■						
FIN				■	■			
	ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΗ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ							
EL	■	■						
FIN				■				
	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΙΤΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ							
EL				■	■			
FIN	■	■						
	ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ							
EL	■	■						
FIN			■	■	■	■	■	
	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ							
EL		■	■					
FIN			■	■	■	■	■	
ΠΗΓΗ: EURYDICE ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ: ΔΟΜΕΣ, ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ								
■	ΓΕΝΙΚΗ		■	ΤΕΧΝΙΚΗ		■	■	ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ

Στον πίνακα παρατηρούμε ότι η Ελλάδα σε όλες τις περιπτώσεις παρουσιάζει μεγαλύτερο συγκεντρωτισμό, με εξαίρεση την πιστοποίηση τίτλων σπουδών, κατά την οποία η Ελλάδα παρέχει τον τίτλο μετά από ενδοσχολικές εξετάσεις ενώ η Φινλανδία κατόπιν εξετάσεων εθνικού επιπέδου με τεστ.

Συνοπτικά μπορούμε να πούμε ότι το υπουργείο παιδείας είναι η ανώτατη εκπαιδευτική αρχή ενώ πληθώρα εκπαιδευτικών αρμοδιοτήτων έχει παραχωρηθεί στην τοπική αυτοδιοίκηση και όχι απευθείας στα σχολεία. **Η αποκέντρωση δηλ. έχει γίνει σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης και όχι σχολείου.**

Ας δούμε όμως τα συγκριτικά στοιχεία σχετικά με τον συγκεντρωτισμό του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Σύμφωνα με έρευνα του ΟΟΣΑ (Education at a Glance:OECD Indicators-2004 Edition σελ. 14), μεταξύ των χωρών-μελών της Ε.Ε. στην Αυστρία, την Ελλάδα, την Ισπανία, το Λουξεμβούργο και την Πορτογαλία η λήψη των αποφάσεων εμπίπτει στις αρμοδιότητες κεντρικών ή και κρατικών οργάνων. Στην Ελλάδα παρατηρείται ο μεγαλύτερος βαθμός συγκεντρωτισμού με 88% ακολουθεί το Λουξεμβούργο με 66%.

Οι αποφάσεις λαμβάνονται συχνότερα σε επίπεδο σχολείου στην Αγγλία, την Ουγγαρία, τη Σλοβακία, την Τσεχία και ιδιαίτερα **στην Ολλανδία όπου όλες οι αποφάσεις λαμβάνονται σε επίπεδο σχολείου.**

Κατά την περίοδο 1998-2003, παρατηρήθηκε αποκέντρωση στην Τσεχία ενώ η αντίθετη τάση παρατηρήθηκε στη γαλλική κοινότητα του Βελγίου και την Ελλάδα.

Εκτός της σχετικής βιβλιογραφίας, αξιοσημείωτα στοιχεία για την εκπαίδευση στη Φινλανδία αποκάλυψε αντιπροσωπεία Φινλανδών αποτελούμενη από τον πρέσβη της Φινλανδίας στην Ελλάδα και πρώην υπουργό παιδείας Markku Linnu, τον Ole Norrback και την ειδική σύμβουλο της Φινλανδικής Ομοσπονδίας Εκπαιδευτικών Ritta Sarras σε παρουσίαση του εκπαιδευτικού τους συστήματος που έγινε στην Αθήνα την 21/3/2005, ύστερα από πρόσκληση του ΕΣΥΠ. Παραθέτουμε αυτούσια μερικά αξιοσημείωτα στοιχεία των δηλώσεών τους:

Το εκπαιδευτικό σύστημα συνεχώς βελτιώνεται, οι οποιοσδήποτε αλλαγές έχουν συνέχεια, το σχολείο εκσυγχρονίζεται συνεχώς και παρακολουθεί τις κοινωνικές αλλαγές, σε αντίθετη περίπτωση, εκτιμούμε, ότι η εκπαίδευση γίνεται συντηρητική δύναμη. Ο προσανατολισμός του όλου εκπαιδευτικού συστήματος είναι εστιασμένος μεταξύ κουλτούρας και ανταποδοτικότητας.

Το χάσμα μεταξύ των λεγόμενων καλών και κακών μαθητών δεν είναι μεγάλο, σε όλους τους μαθητές παρέχεται ενισχυτική διδασκαλία εφόσον την έχουν ανάγκη.

Η χρηματοδότηση της εκπαίδευσης δεν συμβαδίζει πάντοτε με την ποιότητά της, **το επάγγελμα του εκπαιδευτικού απολαμβάνει υψηλού κοινωνικού κύρους**, οι μισθοί των εκπαιδευτικών αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης με τις τοπικές αρχές. Γενικά οι μισθοί των εκπαιδευτικών κινούνται στον Μ.Ο. των χωρών του ΟΟΣΑ.

Ο συνδικαλισμός των εκπαιδευτικών είναι ανεξάρτητος από τα κόμματα, δεν υπάρχουν παρατάξεις, οι εκπαιδευτικοί ανήκουν όλοι σε ένα συνδικαλιστικό όργανο (νηπιαγωγοί μέχρι και πανεπιστημιακοί) το συνδικαλιστικό όργανο των εκπαιδευτικών συμμετέχει θεσμικά στη σύνταξη των προγραμμάτων και σπάνια έρχεται σε αντιπαράθεση με τη διοίκηση.

Οι εκπαιδευτικοί επιμορφώνονται συχνά, μερικές φορές με δικά τους έξοδα, κάθε χρόνο δεν γίνονται μαθήματα 3 ημέρες και οι εκπαιδευτικοί επιμορφώνονται σε διάφορα προγράμματα, το εκπαιδευτικό προσωπικό της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης αποτελείται κατά 80% από γυναίκες γεγονός που ανησυχεί την πολιτεία.

Υπάρχει στενή συνεργασία γονέων- σχολείων, η σχολική διαρροή στην 9ετή εκπαίδευση είναι κάτω του 1%, οι επιδόσεις των κοριτσιών είναι καλύτερες από εκείνες των αγοριών. Ακόμη, όλοι οι μαθητές δικαιούνται δωρεάν μεταφορά και ένα σχολικό γεύμα.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Η κρατική επιχορήγηση των σχολείων είναι 57% και τα επιπλέον έξοδα αναλαμβάνουν οι δήμοι. Ωστόσο το ποσοστό 57% είναι κυμαινόμενο (25 έως 70%) και εξαρτάται από τον αριθμό των μαθητών και την οικονομική δυνατότητα του δήμου. Οι μισθοί των εκπαιδευτικών πληρώνονται από το σχολείο ή τον ιδιοκτήτη του σχολείου, συνήθως το δήμο. Η φοίτηση στο 9ετές υποχρεωτικό σχολείο είναι δωρεάν και περιλαμβάνει τη διδασκαλία, το διδακτικό υλικό, το φαγητό στο σχολείο και τη μεταφορά. Στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση το φαγητό και η μεταφορά είναι δωρεάν αλλά οι μαθητές συνήθως επιβαρύνονται τα έξοδα του διδακτικού υλικού.

Στα σχολεία εκτός των εκπαιδευτικών εργάζονται διοικητικοί, γιατροί, νοσηλεύτές, ψυχολόγοι κλπ.

Τα πανεπιστήμια επιχορηγούνται απευθείας από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Η κυβέρνηση υποστηρίζει οικονομικά τους σπουδαστές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και τους φοιτητές μέσω επιχορηγήσεων, φοιτητικών δανείων και με επιχορηγήσεις επιτοκίων.

Η μη επιδοτούμενη ιδιωτική εκπαίδευση είναι ουσιαστικά ανύπαρκτη.

Πρέπει να επισημάνουμε το γεγονός ότι όλοι οι μαθητές παίρνουν το σχολικό τους γεύμα δωρεάν γεγονός που σημαίνει εγκαταστάσεις μαζικής εστίασης, βοηθητικό και διοικητικό προσωπικό δηλ. αυξημένες δαπάνες και άρτια οργάνωση της καθημερινής σχολικής ζωής.

Διαμετρικά αντίθετη κατάσταση επικρατεί στην Ελλάδα. Δεν έχουμε εξασφαλίσει ακόμη τις υποδομές για την παιδεία και οι αποδοχές των εκπαιδευτικών, που είναι η κινητήρια δύναμη κάθε εκπαιδευτικού συστήματος, βρίσκονται σε απαράδεκτα χαμηλά επίπεδα. Κατά συνέπεια αν δεν αυξηθούν σοβαρά οι δαπάνες για την παιδεία δεν πρόκειται να έχουμε ουσιαστική αναβάθμιση της παιδείας στον τόπο μας. Οι οικονομικοί πόροι δεν είναι το παν αλλά είναι το πρωταρχικό.

ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ISCED 0)

Όλα τα παιδιά ηλικίας μέχρι 6 ετών δικαιούνται παιδική μέριμνα εάν το επιθυμούν οι γονείς τους. Οι κύριες μορφές παιδικής μέριμνας είναι το νηπιαγωγείο/παιδικός σταθμός και η ημερήσια μέριμνα σε οικογένεια. Εκτός από παιδικό σταθμό οι γονείς μπορούν να επιλέξουν το δημοτικό επίδομα παιδικής μέριμνας, με το οποίο μπορούν να οργανώσουν την ημερήσια μέριμνα των παιδιών τους όπως επιθυμούν.

Στην ηλικία 6 έως 7 ετών τα παιδιά μπορούν να παρακολουθούν μαθήματα νηπιαγωγείου σε παιδικούς σταθμούς ή σε σχολείο βασικής εκπαίδευσης.

Στην Ελλάδα μόλις φέτος (2007-2008) η μονοετής φοίτηση στο νηπιαγωγείο έγινε υποχρεωτική, ενώ προβλέπεται από το Ν. 1566/1985 διετής φοίτηση στο νηπιαγωγείο.

9ΕΤΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ISCED 1,2)

Η υποχρεωτική εκπαίδευση θεωρείται από το νόμο ως ενιαία οντότητα αλλά χωρίζεται σε κατώτερο επίπεδο (1^η - 6^η τάξη, ISCED 1) και ανώτερο επίπεδο (7^η - 9^η τάξη, ISCED 2). Στο κατώτερο επίπεδο τα μαθήματα διδάσκουν δάσκαλοι και στο ανώτερο καθηγητές ειδικοτήτων.

Στόχος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης είναι να προωθήσει την ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών, να υποστηρίξει την απόκτηση των γνώσεων και ικανοτήτων που απαιτούνται για την περαιτέρω εκπαίδευση ή απασχόληση και να διασφαλίσει την ανάπτυξη και τη μεταξύ τους συνεργασία λαμβάνοντας υπόψη τις προσωπικές διαφορές.

Όλη η υποχρεωτική εκπαίδευση είναι δωρεάν.

Η διάρκεια του σχολικού έτους είναι 190 ημέρες με έναρξη από τα μέσα Αυγούστου και λήξη αρχές Ιουνίου. Οι διδακτικές ώρες ανά εβδομάδα αρχίζουν από 19 για τις μικρές τάξεις και στο τέλος φθάνουν τις 30.

Η βασική εκπαίδευση μπορεί να ολοκληρωθεί με φοίτηση 10^{ου} έτους σε λαϊκό γυμνάσιο και στην περίπτωση αυτή παρέχεται ξεχωριστός τίτλος.

Στην 9ετή υποχρεωτική εκπαίδευση της Φινλανδίας μπορεί να κάνουμε κάποιες επισημάνσεις και συγκρίσεις με την αντίστοιχη Ελληνική.

- Οι μαθητές από την ηλικία των 7 ετών μέχρι τα 16 φοιτούν στο ίδιο σχολείο (κτίριο). Όταν οι γονείς εργάζονται μπορούν να αφήνουν τα παιδιά τους για φύλαξη στο σχολείο. Έτσι στον ίδιο χώρο μπορούμε να συναντήσουμε παιδιά από 1 έτους μέχρι 16 ετών. Αυτή η συνύπαρξη παιδιών με τόσο μεγάλη διαφορά ηλικίας φαίνεται εκ πρώτης όψεως ότι δημιουργεί προβλήματα, ωστόσο μια τέτοια ατμόσφαιρα δημιουργεί την αίσθηση ενός , φιλικού και οικογενειακού χώρου στον οποίο οι νεαροί μαθητές αισθάνονται αρκετά ασφαλείς. Η παραμονή των παιδιών για πολλά χρόνια στον ίδιο χώρο έχει το πλεονέκτημα ότι το εκπαιδευτικό προσωπικό έχει τη δυνατότητα να γνωρίσει καλά τους γονείς και να παρακολουθεί διαχρονικά την εξέλιξη και πρόοδο των παιδιών τους. Βέβαια κάποιοι έφηβοι ενοχλούνται από την “πιτσιρικάδα” που κυκλοφορεί γύρω τους.
- Το πρόγραμμα σπουδών είναι ενιαίο για τα 9 χρόνια και δεν υπάρχουν επικαλύψεις.
- Οι εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας ξεκινούν από 19 και φθάνουν τις 30 στην 8^η και 9^η τάξη. Στην Ελλάδα οι αντίστοιχες ώρες ξεκινούν από 25 στην Α' δημοτικού φθάνουν τις 30 στην 5^η και 6^η δημοτικού και σε όλο το γυμνάσιο τις 35.
- Η επιστημονική και παιδαγωγική κατάρτιση των εκπαιδευτικών είναι υψηλή και η συντριπτική πλειοψηφία των δασκάλων είναι κάτοχοι master.
- Οι μαθητές που δεν παίρνουν απολυτήριο (σχολική διαρροή) αποτελούν το 1% αλλά οι μισοί από αυτούς το παίρνουν αργότερα.

Στην Ελλάδα πρέπει να επισημάνουμε ότι, ενώ οι μαθητές μας διδάσκονται πολύ περισσότερες ώρες

(εκτός των φροντιστηρίων και των ιδιαίτερων) εν τούτοις στους διεθνείς διαγωνισμούς της PISA καταλαμβάνουν τις τελευταίες θέσεις ενώ οι αντίστοιχοι Φινλανδοί την 1^η θέση.

Αυτό, εκτός των άλλων, μπορεί να αποδοθεί επιγραμματικά και στο γεγονός ότι **το εκπαιδευτικό μας σύστημα δίνει κατακερματισμένες γνώσεις και καλλιεργεί την αποστήθιση ενώ το Φινλανδικό καλλιεργεί την διαθεματικότητα και την κριτική σκέψη.**

ΑΝΩΤΕΡΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ISCED 3).

Η ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση χωρίζεται σε γενική και τεχνική. Οι μαθητές κατά το σχολ. έτος 1999-2000 παρακολουθούσαν , σε ποσοστό 44,7% γενική εκπαίδευση και σε ποσοστό 55,3% τεχνική εκπαίδευση. Πηγή: (Eurydice Αριθμοί κλειδιά της εκπαίδευσης στην Ευρώπη 2002 σελ.86). Το ποσοστό της τεχνικής εκπαίδευσης αυξήθηκε κατά το σχολ. έτος 2001-2002 σε 57,2% και της γενικής μειώθηκε σε 42,8% Πηγή: (Eurydice Αριθμοί κλειδιά της εκπαίδευσης στην Ευρώπη 2005 σελ.134).

Οι απόφοιτοι της 9ετούς υποχρεωτικής εκπαίδευσης συνεχίζουν σπουδές στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση σε ποσοστό πάνω από 90%.

Το σχολείο γενικής εκπαίδευσης είναι το λύκειο και της τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης η επαγγελματική σχολή.

Οι απόφοιτοι των λυκείων και των επαγγελματικών σχολών έχουν δικαίωμα να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε όλη την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Παρατήρηση: Το Φινλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα, όπως και όλα τα Ευρωπαϊκά, ακολουθεί το διπλό σχολικό δίκτυο (γενικό και τεχνικό σχολείο) και θεωρείται το καλύτερο στην Ευρώπη. Δεν γίνεται λόγος από κανένα για 12χρονη υποχρεωτική δημόσια γενική εκπαίδευση «για όλα τα παιδιά» όπως τελευταία ζητά επίμονα στη χώρα μας η ΟΛΜΕ. Οι συνδικαλιστικοί φορείς των εκπαιδευτικών της Φινλανδίας συμφωνούν με τη δομή του εκπαιδευτικού τους συστήματος.

ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ-ΛΥΚΕΙΟ

Για την εισαγωγή στο λύκειο υποβάλλονται αιτήσεις των ενδιαφερομένων το Φεβρουάριο μέσω ενός τυποποιημένου-κοινού συστήματος.

Όλα τα σχολεία λειτουργούν χωρίς διαχωρισμούς σε τάξεις δηλ. η πρόοδος των μαθητών στις σπουδές τους δεν συνδέεται με τα σχολικά έτη. Οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν πότε θα παρακολουθήσουν τα μαθήματα που διδάσκονται στο σχολείο.

Οι σπουδές στο λύκειο έχουν σχεδιασθεί για 3 χρόνια αλλά οι μαθητές μπορούν να συμπληρώσουν τις σπουδές τους από 2 έως 4 χρόνια.

Αυτή η καινοτομία δίνει εύκολα τη δυνατότητα να γίνεται η διδασκαλία σε επίπεδα, σε πολλά μαθήματα, πράγμα που διευκολύνει την πρόσληψη γνώσεων.

Το περιεχόμενο σπουδών του γενικού λυκείου περιλαμβάνει και τεχνικά-πρακτικά μαθήματα.

Ο απολυτήριο τίτλος του λυκείου παρέχεται μετά από επιτυχείς εθνικές εξετάσεις που γίνονται με μορφή τεστ και περιλαμβάνουν 4 υποχρεωτικά μαθήματα δηλ. 2 εθνικές γλώσσες , μια ξένη γλώσσα και μαθηματικά ή φυσικές επιστήμες ή φιλολογικά / ανθρωπιστικά μαθήματα.

Στο τέλος των σπουδών τους οι μαθητές υποβάλλουν αίτηση για την εισαγωγή τους σε πανεπιστήμια ή πολυτεχνεία.

Στο εξεταστικό σύστημα γίνονται κάποιες αλλαγές με σκοπό την καλύτερη επιλογή μαθητών για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και θα εφαρμοσθεί σύντομα. Όσοι μαθητές δεν ολοκληρώσουν τις σπουδές τους στο λύκειο μπορούν να το κάνουν αυτό φοιτώντας αργότερα σε σχολείο ενηλίκων.

Όσοι απόφοιτοι λυκείου επιθυμούν να πάρουν πτυχίο τεχνικής σχολής μπορούν να παρακολουθήσουν ειδικό πρόγραμμα επαγγελματικών μαθημάτων διάρκειας, συνήθως, 2 εξαμήνων.

Οι μαθητές αυτοί δεν έχουν βεβαίως διδαχθεί τα ίδια μαθήματα με εκείνους των επαγγελματικών σχολών αλλά εάν κριθούν ικανοί στις εξετάσεις μπορούν να πάρουν ισότιμο τίτλο.

Η σύγκριση με το δικό μας λύκειο εστιάζεται στην κατάργηση του προβιβασμού και στις αναβαθμισμένες απολυτήριες εξετάσεις που διεξάγονται σε εθνικό επίπεδο. Είναι δύο στοιχεία που χρήζουν μελέτης διότι η μονολιθικότητα του γενικού λυκείου στη χώρα μας με τη μόνιμη εξάρτησή του από τις πανελλήνιες εξετάσεις και το αναχρονιστικό περιεχόμενο σπουδών το έχουν καταστήσει σχολείο περασμένης εποχής.

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – ΕΠΑΓΓ/ΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ

Ο σκοπός της επαγγελματικής εκπαίδευσης είναι να εφοδιάσει τους μαθητές με γνώση και δεξιότητες αναγκαίες για την επαγγελματική τους ειδίκευση με ικανότητες και για αυτοαπασχόληση. Επιπλέον οι σκοποί της επαγγελματικής εκπαίδευσης είναι να προετοιμάσει τους μαθητές για επιπλέον σπουδές να τους βοηθήσει ώστε να γίνουν καλοί και ενεργοί πολίτες να προάγει τα προσωπικά τους ενδιαφέροντα και την ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους.

Η μορφή της εκπαίδευσης στην ΤΕΕ μπορεί να είναι σχολική ή μαθητειακή ή ελεύθερη.

Ελεύθερη φοίτηση σημαίνει ότι δεν απαιτείται κανονική παρακολούθηση μαθημάτων αλλά εργασιακή εμπειρία την οποία ο κάτοχος μπορεί να χρησιμοποιήσει για να λάβει μέρος στις εξετάσεις πιστοποίησης και εάν επιτύχει λαμβάνει πτυχίο με δικαίωμα και για συνέχιση σπουδών.

Η εισαγωγή των μαθητών στις τεχνικές σχολές γίνεται μετά από αίτηση τους και μέσα από το εθνικό σύστημα εισαγωγής.

Τα κριτήρια επιλογής για την επαγγελματική εκπαίδευση συνήθως περιλαμβάνουν το γενικό επίπεδο σπουδών, βαθμούς σε μαθήματα σχετικά με τον τομέα σπουδών, επαγγελματική εμπειρία καθώς και διάφορα τεστ εισαγωγής. Δίνεται προτεραιότητα σε όσους δεν έχουν ειδικότητα.

Τα γενικά μαθήματα που διδάσκονται είναι η μητρική γλώσσα, μια ξένη γλώσσα, μαθηματικά, φυσική, χημεία, πληροφορική, κοινωνικές σπουδές, γυμναστική - υγεία, και εκτίμηση τέχνης.

Η Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση καλύπτει 75 ειδικότητες. Οι ειδικότητες είναι κατανομημένες σε 7 τομείς οι οποίοι είναι: Φυσικών πόρων, τεχνολογίας και μεταφορών, διοίκησης επιχειρήσεων, τουρισμού - catering και οικιακής οικονομίας, υγείας και κοινωνικών υπηρεσιών, πολιτισμού, εκπαίδευσης και ανθρωπιστικών σπουδών.

Η φοίτηση είναι 3ετής και για την επιτυχή ολοκλήρωσή τους απαιτούνται 120 βαθμοί (credits). Ένας χρόνος σπουδών αντιστοιχεί σε 40 βαθμούς, 1 βαθμός είναι ισάξιος με 40 ώρες παρακολούθησης του κάθε μαθητή. Η συμπλήρωση των 120 βαθμών δίνει το δικαίωμα στον απόφοιτο να εισαχθεί στα πανεπιστήμια ή τα πολυτεχνεία. **Οι 120 μονάδες αποκτώνται ως εξής:**

70 μονάδες από σπουδές σε μαθήματα ειδικοτήτων

20 μονάδες από σπουδές σε γενικά μαθήματα

20 μονάδες από πρακτική άσκηση

10 μονάδες από μαθήματα επιλογής (π.χ. συνθετική εργασία)

Για την απόκτηση του επαγγελματικού τίτλου απαιτείται και βμηνη πρακτική άσκηση σε χώρους εργασίας η οποία είναι επικεντρωμένη σπουδή που διεξάγεται σε χώρο εργασίας με επίβλεψη και αξιολόγηση. Η πρακτική άσκηση, αντίθετα με την περίπτωση της μαθητείας, δεν προβλέπει σύμβαση μεταξύ εργοδότη και σπουδαστών αλλά ο εργοδότης πληρώνεται από τη σχολή για τις υπηρεσίες που παρέχει. Η πρακτική άσκηση ποικίλει ανάλογα με την ειδικότητα και διαρκεί συνήθως από 1 έως 5 μήνες.

Στην ΤΕΕ εφαρμόζεται και σύστημα μαθητείας το οποίο στηρίζεται στη μάθηση δια μέσου της εργασιακής άσκησης.

Σε ένα ποσοστό μαθητών 10% εφαρμόζεται το σύστημα μαθητείας το οποίο στην ουσία είναι μια ειδική σύμβαση σύμφωνα με την οποία ο εργοδότης αναλαμβάνει να προσφέρει ειδικευμένη καθοδήγηση και ο μαθητής δεσμεύεται να εργαστεί σε αντάλλαγμα αυτής της καθοδήγησης. Η μαθητειακή κατάρτιση διέπεται από νόμο. Ο εργοδότης δικαιούται αποζημίωση από δημόσια ταμεία για τα έξοδα που αφορούν την κατάρτιση. Η επιχείρηση που ενδιαφέρεται να απασχολήσει μαθητευόμενους καθώς και οι συμβάσεις εγκρίνονται από αρμόδια τοπική αρχή.

Οι τεχνικές σχολές προσφέρουν και σε ενήλικες προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Οι παρατηρήσεις μας γύρω από την τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση είναι πολλές και χρήσιμες:

- Ξεκινώντας κανείς να μελετήσει το Φινλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα, λόγω του ότι οι Φινλανδοί μαθητές επιτυγχάνουν πρωτίως στα μαθήματα γενικής παιδείας, ανακαλύπτει ότι όλο το σύστημα είναι εστιασμένο, κυρίως, στην ανάπτυξη της χώρας. Οι Φινλανδοί έχουν αντιληφθεί ότι η σύγχρονη αγορά εργασίας, η οικονομία, η ανάπτυξη απαιτούν επαγγελματική εκπαίδευση υψηλού επιπέδου η οποία με τη σειρά της απαιτεί γενική εκπαίδευση υψηλού επιπέδου. Η μικρή αυτή χώρα που δημιούργησε την πολυεθνική, πλέον, εταιρεία NOKIA (η εταιρεία αυτή αποδίδει ετήσια έσοδα στο κράτος άνω του 3% επί του ΑΕΠ) το πέτυχε αυτό διότι **απέκτησε πρώτα εκπαιδευτικό σύστημα υψηλού επιπέδου απαλλαγμένο από αναχρονιστικές ιδέες και ιδεοληψίες που θέλουν την εκπαίδευση μακριά από την αγορά εργασίας.** Τέτοιες ιδέες υπάρχουν ακόμη στη χώρα μας, παρουσιάζονται έντεχνα σαν

προοδευτικές ενώ είναι βαθύτατα αναχρονιστικές, συντηρητικές και σε κάθε περίπτωση επικίνδυνες για την πρόοδο της χώρας μας. Η τάση που επικρατεί σε όλη την Ε.Ε., αλλά και παγκόσμια, είναι η σύζευξη εκπαίδευσης και εργασίας διότι η σύγχρονη οικονομία χαρακτηρίζεται ως οικονομία της γνώσης. Ποτέ άλλοτε ο ρόλος των ανθρωπίνων πόρων δεν είχε τόσο μεγάλη σημασία όπως σήμερα. Οι βασικοί στόχοι της πολιτικής για την παιδεία και την επιστήμη, που αναφέραμε πιο πάνω, συμπεριλαμβάνουν την εναρμόνιση εκπαίδευσης και εργασίας, την ανάπτυξη επαγγελματικών ικανοτήτων, την επέκταση της βιομηχανικής βάσης, την μείωση της ανεργίας κλπ. δίνουν ένα ξεχωριστό, αναβαθμισμένο ρόλο στην τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση και την καθιστά πραγματικά τουλάχιστον ισότιμη με τη γενική.

- **Με σπουδές 3 ετών δίνεται η δυνατότητα στους απόφοιτους να πάρουν πτυχίο και να εργασθούν ενώ ταυτόχρονα εάν το επιθυμούν μπορούν να εισαχθούν σε οποιοδήποτε πολυτεχνείο ή πανεπιστήμιο.**
- Η τεχνική εκπαίδευση είναι στενά συνδεδεμένη με την αγορά εργασίας και η πρακτική άσκηση που απαιτείται για τη λήψη του πτυχίου τους διευκολύνει τη επαγγελματική τους αποκατάσταση.
- **Δίνεται έμφαση στην επίδοση των μαθητών στα μαθήματα ειδικότητας,** την πρακτική άσκηση και τις συνθετικές εργασίες ενώ, όπως είδαμε πιο πάνω, τα μαθήματα γενικής παιδείας αποδίδουν μόνο 20 από τους 120 βαθμούς που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου.
Στην Ελλάδα υπάρχει η αντίληψη σε κάποιους ότι αναβαθμισμένη τεχνική εκπαίδευση σημαίνει πολλά γενικά μαθήματα (περίπτωση ΕΠΑΛ). Στη Φινλανδία δεν υπάρχει αυτή η αντίληψη. Είναι όμως αλήθεια ότι, στη χώρα μας οι μαθητές της τεχνικής εκπαίδευσης παρουσιάζουν μεγάλα κενά στα μαθήματα γενικής παιδείας. Τα κενά αυτά οφείλονται στο γεγονός ότι η 9ετής γενική εκπαίδευση παρέχει γενική γνώση χαμηλής ποιότητας, όπως αποδεικνύεται και από τους διαγωνισμούς PISA στους οποίους οι μαθητές μας, της Γ' γυμνασίου, καταλαμβάνουν τις τελευταίες θέσεις στα βασικά γενικά μαθήματα. **Συνεπώς αποτελεί αδιαφιλονίκητη ανάγκη η βελτίωση της παρεχόμενης γενικής γνώσης στην 9χρονη εκπαίδευση και όχι η ενίσχυση της γενικής παιδείας στην τεχνική εκπαίδευση της οποίας ο ρόλος διαφοροποιείται από εκείνον της γενικής.**
- Η επαγγελματική εκπαίδευση έχει 7 τομείς σπουδών οι οποίοι είναι ίδιοι με τους τομείς σπουδών των πολυτεχνείων δηλ. **υπάρχει άμεση σύνδεση μέσης και ανώτατης ΤΕΕ.**

ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η ανώτατη εκπαίδευση περιλαμβάνει 2 παράλληλους τομείς : Τα πανεπιστήμια και τα πολυτεχνεία.

Τα πανεπιστήμια δίνουν έμφαση στην επιστημονική έρευνα και την θεωρητική γνώση ενώ τα πολυτεχνεία είναι εκπαιδευτικά ιδρύματα με επαγγελματικό προσανατολισμό.

Τα πανεπιστήμια είναι όλα κρατικά ενώ τα πολυτεχνεία ανήκουν στην τοπική αυτοδιοίκηση ή σε ιδιώτες.

Μερικές φορές ιδιωτικές εταιρίες συνεργάζονται με τα πανεπιστήμια και τα πολυτεχνεία γεγονός που αποβαίνει σε όφελος και των δύο.

Η εξειδίκευση σχεδόν πάντα αποτελεί το κλειδί της επιτυχίας.

Σε όλη την τριτοβάθμια εκπαίδευση υπάρχει “ κλειστός αριθμός ” φοιτητών (numerus clausus) σε όλους τους τομείς των σπουδών.

Οι σπουδαστές της ανώτατης εκπαίδευσης αντιπροσωπεύουν περίπου το 68% των νέων που έχουν την αντίστοιχη ηλικία πανεπιστημιακών σπουδών και είναι κατανομημένοι, κατά Μ.Ο. 31% στα πανεπιστήμια και 37% στα πολυτεχνεία.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Το Υπουργείο Παιδείας είναι υπεύθυνο για τη γενική ανάπτυξη του συστήματος της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Το κάθε ίδρυμα διέπεται από Νόμο της Βουλής. Οι στόχοι και οι σκοποί των βασικών πτυχίων και η δομή των πτυχίων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ορίζονται από διάταγμα.

Τα πανεπιστήμια είναι ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα τα οποία έχουν μεγάλο βαθμό αυτονομίας όσον αφορά την οργάνωση της διδασκαλίας, της έρευνας, και άλλων εσωτερικών θεμάτων.

Τα προγράμματα σπουδών συντάσσονται από τα πανεπιστήμια σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας με στόχους και προοπτική Ζετίας.

Η στενή σχέση μεταξύ της έρευνας και της διδασκαλίας είναι χαρακτηριστικό του πανεπιστημιακού συστήματος.

Όλα τα ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης προσφέρουν βασικές και ανώτερες σπουδές μέχρι του διδακτορικού επιπέδου, και υποχρεούνται να ασχολούνται με την έρευνα.

Τα πανεπιστήμια προσφέρουν επίσης συνεχιζόμενη κατάρτιση, επαγγελματικές σπουδές και μαθήματα ανοιχτού πανεπιστημίου.

Υπάρχουν 20 πανεπιστήμια εκ των οποίων 10 πολλαπλών τομέων, 3 τεχνολογίας και αρχιτεκτονικής, 3 οικονομικών επιστημών και διοίκησης επιχειρήσεων, 1 πανεπιστήμιο βιομηχανικών τεχνών 1 ακαδημία καλών τεχνών 1 ακαδημία μουσικής και 1 ακαδημία θεάτρου.

Σε επίπεδο ανώτατης εκπαίδευσης λειτουργούν και στρατιωτικές σχολές.

Οι προϋποθέσεις εισαγωγής σπουδαστών αποφασίζονται από το κάθε πανεπιστήμιο. Τα κριτήρια επιλογής και οι προθεσμίες υποβολής αιτήσεων διαφέρουν μεταξύ των ιδρυμάτων, του πεδίου σπουδών, ακόμη και των τομέων του ίδιου χώρου.

Η εισαγωγή γίνεται με εξετάσεις ή με βάση τους τίτλους σπουδών, συνήθως δε και με τους δύο τρόπους. Ο αριθμός των σπουδαστών καθορίζεται από τα ίδια τα πανεπιστήμια με βάση το πλαίσιο που θέτει η κυβέρνηση.

Οι πανεπιστημιακές σπουδές διακρίνονται σε κύκλους. Ο πρώτος κύκλος διαρκεί 3 χρόνια και οδηγεί σε τίτλο Kandidaati (Bachelor).

Ο δεύτερος κύκλος (μεταπτυχιακός) διαρκεί 2 χρόνια και οδηγεί σε μεταπτυχιακό δίπλωμα Maisteri (master).

Ο τρίτος κύκλος δεν έχει τυπική διάρκεια σπουδών, συνήθως όμως απαιτούνται 2 χρόνια για τον τίτλο Lisensiaati (Licenciate) και 2 επιπλέον για Tohtori (doctorate).

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΑ

Υπάρχουν 29 πολυτεχνεία τα περισσότερα από αυτά λειτουργούν ως τοπικά ιδρύματα με πολλές ειδικότητες και δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στη σύνδεση και τη συνεργασία με τη βιομηχανία και τις επιχειρήσεις.

Οι σπουδές διακρίνονται σε βασικές επαγγελματικές, πρακτικές, προαιρετικές, και εστιάζονται σε δεξιότητες απασχόλησης.

Κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών απαιτείται και εργασιακή εμπειρία ενός εξαμήνου (20 βαθμοί).

Τα πολυτεχνεία προσφέρουν επίσης συνεχιζόμενη κατάρτιση, επαγγελματικές σπουδές και μαθήματα ανοιχτού πανεπιστημίου.

Οι τωρινοί σπουδαστές προέρχονται κατά 70% από τα λύκεια και 30% από τις τεχνικές σχολές.

Οι τομείς των σπουδών είναι 7 και είναι οι εξής:

Φυσικών πόρων, τεχνολογίας και μεταφορών, διοίκησης επιχειρήσεων, τουρισμού - catering και οικιακής οικονομίας, υγείας και κοινωνικών υπηρεσιών, πολιτισμού, εκπαίδευσης και ανθρωπιστικών σπουδών.

Για πληρέστερη ενημέρωσή μας παραθέτουμε πίνακα στον οποίο φαίνεται ο αριθμός των εισαχθέντων σπουδαστών κατά το έτος 2001 και κατά τομέα σπουδών.

ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ
ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	750
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	8005
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	6460
ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ-CATERING ΚΑΙ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	1540
ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	5060
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	1930
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	485
ΣΥΝΟΛΟ	24230

Τα προγράμματα σπουδών σχεδιάζονται, συντάσσονται από τα πολυτεχνεία, με στόχους και προοπτική Ζετίας, και επικυρώνονται από το υπουργείο παιδείας.

Το διδακτικό προσωπικό διακρίνεται σε 2 κατηγορίες, στους κατόχους διδακτορικού (συνήθως είναι καθηγητές-επίκουροι) και στους κατόχους master (συνήθως λέκτορες).

Σε όλους, για την πρόσληψή τους, απαιτείται Ζετής εργασιακή (όχι εκπαιδευτική) εμπειρία.

Επιγραμματικά μπορούμε να τονίσουμε ότι το προφίλ των σπουδών στα πολυτεχνεία χαρακτηρίζεται από την έμφαση που δίνεται στην εφαρμοσμένη γνώση καθώς και την σύνδεσή του με την αγορά εργασίας και δεν είναι θεωρητικός-ακαδημαϊκός. Αν θέλαμε να τα συγκρίνουμε με τα δικά μας ιδρύματα μοιάζουν περισσότερο με τα ΤΕΙ παρά με τα πολυτεχνεία.

Ας δούμε όμως τους κύκλους σπουδών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

- Ο **πρώτος κύκλος** στα πανεπιστήμια διαρκεί 3 χρόνια και οδηγεί σε τίτλο **Bachelor**.

Για αντίστοιχο τίτλο στα πολυτεχνεία η φοίτηση διαρκεί 3,5 έως 4 χρόνια.

- Ο **δεύτερος κύκλος** στα πανεπιστήμια διαρκεί 2 χρόνια και οδηγεί σε τίτλο **master**.

Τίτλος master δεν απονέμεται στα πολυτεχνεία, όμως για πλήρεις πολυτεχνειακές σπουδές απαιτούνται 3,5 έως 4,5 χρόνια (140-180 βαθμοί), εργασιακή εμπειρία καθώς και διπλωματική εργασία. Αυτή την περίοδο αναζητούνται τρόποι ενίσχυσης των πολυτεχνείων ώστε να παρέχουν , όπως και τα πανεπιστήμια, master.

- Ο **τρίτος κύκλος** χωρίζεται σε 2 περιόδους των 2 ετών, η πρώτη οδηγεί στον τίτλο (Licentiaatti) Licentiate και η δεύτερη σε τίτλο Tohtori (**Doctorate**).

Όμως, για την άσκηση ιατρικού επαγγέλματος οι σπουδές πρέπει να είναι επιπέδου Licentiate τουλάχιστον.

Για την άσκηση των επαγγελματιών μηχανικού και δικηγόρου οι σπουδές πρέπει να είναι τουλάχιστον επιπέδου master.

Για διευκόλυνσή μας παραθέτουμε πίνακα στον οποίο φαίνονται, εκτός των άλλων και οι τίτλοι της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και η αντιστοιχία τους με τους τίτλους που χορηγούνται στις ΗΠΑ

Finland		United States	
Post doctorate	PD	Post Doctorate	PD
Tohtori	-	Doctorate	Q4
Lisensiaatti	-		Q3
Maisteri	160 cr.	Masters degree	Q2
			GJ
Kandidaati	120 cr.	Bachelor 's degree	T4
			T3
			T2
Grammar School Ages 16-19	3	High School Ages 14-18	T1
	2		H12
	1		H11
Primary School (Upper) Ages 13-16	9	High School Ages 14-18	H10
	8		H9
	7	Middle School Ages 11-14	M8
Primary School (Lower) Ages 7-12	6	Middle School Ages 11-14	M7
	5		M6
	4		Elementary School Ages 6-11
	3	E4	
	2	E3	
	1	E2	
Early Primary School	-		E1
Kindergarten	-	Kindergarten	K

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η αξιολόγηση αποτελεί βασικό συστατικό στοιχείο όλου του Φινλανδικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Τα πανεπιστήμια και τα πολυτεχνεία είναι υπεύθυνα για την αξιολόγηση του έργου τους.

Τα προγράμματα των πανεπιστημίων και των πολυτεχνείων, όπως προείπαμε, συντάσσονται με προοπτική ζετίας αξιολογούνται και στη συνέχεια βελτιώνονται κατά περίπτωση.

Οι μαθητές, οι καθηγητές, τα σχολεία, τα τριτοβάθμια ιδρύματα κλπ. υφίστανται συνεχή αξιολόγηση με στόχο τη βελτίωση της προσφερόμενης εκπαίδευσης.

Οι τοπικές εκπαιδευτικές αρχές διενεργούν εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση και επιπλέον οι εκπαιδευτικοί συμμετέχουν σε διαδικασίες αυτοαξιολόγησης. (Ritta Sarras ειδική σύμβουλος Φινλανδικής ομοσπονδίας εκπαιδευτικών, Αθήνα 21/3/2005).

Επιπλέον η ύπαρξη της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών καταγράφεται και σε εγχειρίδιο με τίτλο “Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Δομές, Οργάνωση και Διοίκηση” έκδοση του Ευρωπαϊκού Δικτύου Εκπαιδευτικών Πληροφοριών ΕΥΡΥΔΙΚΗ (σελ.135), όπου αναφέρεται ότι η εργασία των εκπαιδευτικών αξιολογείται σε 3 επίπεδα, σχολείου, τοπικά και περιφερειακά.

Σχετικά με την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών στην Φινλανδία οφείλουμε να τονίσουμε ότι δεν έχει καμιά σχέση με την αξιολόγηση στη χώρα μας κατά την εποχή του «επιθεωρητισμού».

Η αξιολόγηση δε γίνεται για να χειραγωγηθεί ο εκπαιδευτικός, ούτε για να περικοπούν οι αποδοχές του, ούτε εξαρτάται από την επίδοση των μαθητών του. Γίνεται για να διαπιστωθούν ενδεχόμενες αδυναμίες στα διάφορα σημεία της σχολικής ζωής και του εκπαιδευτικού συστήματος γενικότερα, προκειμένου να γίνουν οι απαραίτητες διορθωτικές ρυθμίσεις. Μέσα στο πλαίσιο αυτό αξιολογείται και το 5% των μαθητών σε ετήσια βάση με ειδικά τεστ.

Επιγραμματικά μπορούμε να πούμε ότι η αξιολόγηση έχει συνολική μορφή και όχι τη μορφή εξέτασης της απόδοσης των εκπαιδευτικών. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αξιολογούνται συνολικά από το Συμβούλιο Αξιολόγησης και επιμόρφωσης.

Στην Ελλάδα η καθιέρωση ενός δίκαιου και αντικειμενικού συστήματος αξιολόγησης των εκπαιδευτικών είναι απαραίτητο συστατικό στοιχείο για την αναβάθμιση της παιδείας μας.

Η ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ.

Εδώ θα κάνουμε την επισήμανση ότι η δια βίου εκπαίδευση και κατάρτιση είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη στη Φινλανδία.

Οι ενήλικες έχουν πρόσβαση σε όλα τα επίπεδα σπουδών από τη βασική έως την ανώτατη. Μερικά ιδρύματα στρέφουν το ενδιαφέρον τους κυρίως στην εκπαίδευση και την κατάρτιση ενηλίκων.

Σε μερικές περιπτώσεις η εκπαίδευση και κατάρτιση παρέχεται με μορφή ενδοεπιχειρησιακή. Οι ενήλικες μπορούν να λάβουν μέρος στις εθνικές και λοιπές εξετάσεις όλων των σχολείων γενικής και τεχνικής εκπαίδευσης.

Τα προγράμματα σπουδών των ενηλίκων πραγματοποιούνται με ευθύνη τριμερών επιτροπών (εκπροσώπων των εκπαιδευτικών, των εργοδοτών και των εργαζομένων).

Τα ιδρύματα που προσφέρουν αποκλειστικά εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων έχουν μεγάλη αυτονομία και χρηματοδότηση από το κράτος.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Η Φινλανδία διαθέτει ένα πολύ πετυχημένο σύστημα 887 δημόσιων βιβλιοθηκών στις οποίες όλοι έχουν πρόσβαση παιδιά και μεγάλοι.

Στις βιβλιοθήκες, εκτός της μελέτης και του δανεισμού των βιβλίων, μπορεί κανείς να έχει πρόσβαση στη νέα τεχνολογία, στα e-mails, να παρακολουθήσει μαγνητοφωνημένες ομιλίες αλλά και βιντεοταινίες εκπαιδευτικού περιεχομένου. **Οι βιβλιοθήκες είναι εγκατεστημένες και λειτουργούν κοντά στα σχολεία για να είναι εύχρηστες σε μαθητές και εκπαιδευτικούς.**

Η ενδεδειγμένη μελέτη που κάναμε στις διάφορες πτυχές του Φινλανδικού εκπαιδευτικού συστήματος μας δίνει την ευκαιρία να βγάλουμε πολλά χρήσιμα συμπεράσματα αλλά και να διαπιστώσουμε, δυστυχώς, πόσο απέχει το δικό μας εκπαιδευτικό σύστημα.

- Κανένα εκπαιδευτικό σύστημα μιας χώρας δεν μπορεί να αντιγραφεί και να εφαρμοσθεί αυτούσιο σε μια άλλη. Έτσι κανείς δεν μπορεί να ισχυρισθεί ότι αν αντιγράψουμε το Φινλανδικό λύσαμε το πρόβλημα που έχουμε στο εκπαιδευτικό μας σύστημα.
- Εκείνο όμως που πραγματικά θα φανεί χρήσιμο είναι καταλάβουμε ότι το δικό μας σύστημα είναι από τα χειρότερα στην Ευρώπη, να ξεπεράσουμε κάποιες αγκυλώσεις σχετικά με τη θεώρηση του ρόλου της εκπαίδευσης και να εφαρμόσουμε στην πράξη τη σύνδεση της εκπαίδευσης με την κοινωνία ανάπτυξης.

Τελειώνοντας πρέπει να τονίσουμε και κάτι άλλο. Σύμφωνα με δήλωση του Φινλανδού Saari SEPPO (Special researcher – Project Manager Ministry of Education) που έγινε στην Ευρωπαϊκή και εθνική συνδιάσκεψη για την παιδεία (Αθήνα 8/12/2004), το οικονομικό Forum χαρακτήρισε την Φινλανδική οικονομία ως την ανταγωνιστικότερη του κόσμου.

Το στοιχείο αυτό αποτελεί μια άλλη περίτρανη απόδειξη ότι η εκπαίδευση και η οικονομία μπορούν και οφείλουν να συνεργάζονται αρμονικά.

Κλείνοντας αισθανόμαστε την ανάγκη να τονίσουμε ότι πρέπει στη χώρα μας να συνδέσουμε την εκπαίδευση (κυρίως την ΤΕΕ) με την ανάπτυξη, αν δεν το κάνουμε θα χάσουμε και αυτό το τρένο και έχουμε χάσει πολλά!

Αναφορές:

1. Eurydice: Αριθμοί κλειδιά της εκπαίδευσης στην Ευρώπη 2002
2. Eurydice: Αριθμοί κλειδιά της εκπαίδευσης στην Ευρώπη 2005
3. Eurydice, Cedefop: Δομές των συστημάτων εκπαίδευσης και εισαγωγικής κατάρτισης στην Ε.Ε.
4. Eurydice: Δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Δομές, οργάνωση και διοίκηση.
5. Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια - Ο νέος θεσμός: Κων/νου Αδριανουπολίτη, Αθήνα 2000.
6. Οι δρόμοι της ΟΝΕ, ΙΣΤΑΜΕ Ανδρέας Παπανδρέου, Αθήνα 2000.
7. Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή κοινότητα: Η πρόκληση της προσαρμογής, Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών, Αθήνα 1993.
8. www.europa.eu.int/ploteus
9. www.oecd.org
10. www.edu.fi
11. [www.wikipedia.org/wiki/education in Finland](http://www.wikipedia.org/wiki/education_in_Finland)
12. www.minedu.fi/minedu/education/polytechnic.html
13. www.eurydice.org
14. www.cedefop.com